

Piers Anthony
CHTONAS

Mokslinis fantastinis romanas

Chtonas – nuošali planeta, kurios vidurių labirinte įrengtas šurpiausias Galaktikos kalėjimas. Požeminiuose Chtono pragaro ratuose, ugnies jūrose bei ledinėse upėse veisiasi klaikiausios chimeros ir kitokie bevardžiai padarai. Žmogaus gyvybė čia neverta nė sudilusio skatiko. Į Chtoną nutrenkiamas Atonas Penktasis, kuris nė nesuvokia, kuo nusikalto...

Iš anglų kalbos vertė IRMINA DOMEIKIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"

233 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Piers Anthony - CHTHON

New York, Berkley books, 1990

Copyright © by Piers Anthony, 1968

Cover art copyright © by Luis Royo, 1994

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2002

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

CHTONAS - [gr. chthonios - žemiškas] daiktavardis, kilęs iš žodžio "chtoninis", susijęs su požeminiu pasauliu, pragaru.

1. Požeminis nepataisomųjų kalėjimas, buvimo vieta įslaptinta.

2. Granatų kasykla.

SEKTORIAUS ENCIKLOPEDIJA, § 398

Girdėjot, Rojuij santuokų nėra...

Džonas Krou Rensomas
"Lyno akrobatai"

PROLOGAS

S!

Supernovos Faktorialas

Žvaigždės tvyksnis toksai visa aprėpiantis ir žaibiškas, jog šviesa atsilieka per amžius.

Mūsų scena: gyvenimo Supernova.

Ji auga nuo mikrokosmo - iki planetos

Eonais;

Nuo planetos - iki Visatos

Amžiais;

Šios Supernovos trukmė - atvirkštinė jos dydžio

funkcija.

§

Paragrafas, simbolinė

Data, žyminti žmogaus pasirodymą pasauly:

Šuolis į žvaigždes.

Visa, kas nutiko prieš tai, - senovė.

Numeruoja naujus metus: Paragrafas 1, paragrafas 100

ir taip toliau.

Bendrauja išmoninga galaktine kalba - nors šnekamosios

kalbos patogumai išlieka.

Kosmoso reikmių dėlei keičia žmogiškuosius genus,

Bet slepia keistus nukrypimus.

Kuria mitus apie tuos...

5

Penktųjų Dinastija

Penktasis rangas tarp Chvėjos įkūrėjų-šeimų,

Apsigyvenusių § 9 pasaulyje-sode,

leškojusių savo uždrausto rojaus.

Tačiau Penktuosius pakirto šaltkrėtis § 305.

Vyresnėje kartoje išlieka dvi linijos:

*Aurelijus (§ 348 - 402), sutuoktas su viena iš
Dešimtųjų dukterų;*

Benjaminas (§ 352 - 460), viengungis;

*Šios aukštakilmės Dinastijos viltis pateisinti turi
Aurelijaus sūnus:*

Atonas (§ 374 - 400)

Atonas - agonistas;

Atonas - protagonistas;

Ieškojęs blogio prigimties;

Nuteistas už tai.

Atonai - kol tavo kūnas merdėja belangėj,

Siela gyvena už jos ribų.

Tačiau abiejų esmė viena: mirtis atspindi gyvenimą.

Visa, kas pergyvenama čia, turi paralelę

Kitam egzistavime

Dabar

Praeity

Ir ateity.

Atonai, Atonai - saulės vaiki -

Nusileisk, nusileisk gi į mūsų požeminį pasaulį:

Mums reikia prakeiktųjų.

I. ATONAS

§ 400

1.

Kabinoje buvo karšta. Atonas aplaižė sūrias lūpas. Prakaitas sruvo per kaklą ir gėrėsi į šiurkščius kalėjimo marškinius. Žvilgančiame knygos, kurią laikė rankose, viršelyje jisai įžiūrėjo tamsiaplaukį ką tik nusiskutusį vyriškį.

“Normalūs bruožai, vidutinis ūgis - negi esu panašus į nusikaltėlį? Negi aš, - mąstė Atonas, - negi aš?..”

Nesvarbu. Chtonas - prakeiktųjų kalėjimas, ir žmogus, patekęs čionai, teisingai ar ne, buvo prakeiktas. Juridiškai prakeiktas ir juridiškai miręs: iš Chtono niekas nebėgo.

Šis kalėjimas - erdvi natūrali ertmė giliai po įslaptintos planetos paviršiumi, amžiams paslėpta nuo žvaigždžių. Čia nebuvo nei kamerų, nei sargybos: gyvos žmogiškosios imperijos atmatos puvo tarp neįsivaizduojamų lobių. Nes Chtonas buvo granatų kasykla; saikingą atskirų

akmenų vertę atsvėrė begalinis jų kiekis. Šitos įstaigos režimas toks: kas dvidešimt keturias valandas nusileisdavo vienintelis liftas, prikrautas maisto. Pakildavo jis su keliais šimtais granatų. Jei akmenų vertė pasirodydavo nepakankama, kita maisto partija būdavo menkesnė.

Atonas Chtoną įsivaizdavo taip, kaip jį galėjo įsivaizduoti bet kuris laisvas žmogus. Dabar derėjo ištyrinėti atvirkštinę, apatinę pusę. Ankštas narvas virpėjo, kamuodamas įsitempusius vidurius, ir Atonas siūbavo į judėjimo taktą. Alsuodamas savo paties dvoku, jautė tolydžio didėjančią karštį.

“Negi aš svajoju apie neįmanomus dalykus? - mąstė jis. - Negi taip kvaila tikėti gandaiis apie pabėgimo galimybę? Sugrįžimas iš mirties. Laisvė. Ko gero, netgi... Užbaigimas?”

Nusileidimas baigėsi. Durys atsivėrė į riaumojančią tamsą. Plūstelėjo dusinantis karštis. Prakaitas kiaurai permerkė lengvus drabužius.

Žinodamas, jog pasirinkimo nėra, Atonas žengė į prieblandą.

- Šonan! - suriaumojo jam į ausį kažkieno balsas. Grubios rankos stipriai stumtelėjo į šalį. Jisai išvirto į urvo vidurį - knyga po pažastim - vargiai

skirdamas žmonių figūras, zujančias tarp jo ir atviro lifto.

Jie dirbo tylėdami, trise, tempdami krepšius laukan ir rikiuodami juos prie artimiausios sienos. Kai liftas ištuštėjo, vyrai atsargiai sunešė vidun mažutes metalines dėželes-karstelius. "Granatai", - sumojo Atonas. Žmonės buvo augaloti, barzdoti, ilgaplaukiai ir pliki, ir kiekvienam ant nugaros kybojo kažkoks glitus maišas. Vaizdas blausiame apšvietime buvo groteskiškas, jie Atonui priminė kuprotus gnomus.

Vienas jų užtrenkė duris ir išjungė šviesą. Patalpoje aidėjo toks triukšmas, jog Atonas neišgirdo, kaip kyla liftas, tik įspėjo, kad vienintelis ryšys su išoriniu pasauliu nutrūko. Dabar jis atsidūrė Chtono valioje.

Šiaip ar taip, ir čia egzistavo šviesa - šnypščiantis žalsvas švytėjimas, kurį skleidė tarytum rusenančios sienos bei lubos. Akys palaipsniui prisitaikė. Belaisvis įstengė orientuotis.

Prie jo priėjo žmonės.

- Naujokas? Vardas?

- Atonas Penktasis.

- Penktasis?

- Nepatinka - nevalgyk.

Repliką priėmė domėn, vertindami jį: taip vilkų ruja vertina atėjūną.

- Gerai, Penktasai, - klausykis ir įsidėmėk. Čia, apačioje, mes neuždavinėjam klausimų. Ir neatšakinėjam į juos. Mums vis vien, kodėl tave atsiuntė čionai, tik nieko panašaus nekartok ateityje. Nedaryk ir nesiprašyk nemalonumų, dirbk savo darbą ir ištersi. Supratai?

Jie laukė reakcijos - atšiauriai, vilkiškai.

- Kur aš...

Vienas jų žengtelėjo į priekį, mostelėjo milžinišku delnu. Atonas automatiškai blokavo smūgį dilbiu. Tačiau akimirką pavėlavo, delnas kirto per ausį - pakankamai stiprus smūgis, kad imtų spengti ausyse. Jisai atšlijo.

- Kas...?

- Nelįsk, kur nereikia. Dusyk nekartojam.

Atonas, vis dar piktas, atsitraukė. Menką akimirką mąstė apie grąžą. Grumtynės prieš tris. Ar šito jie ir troško? Tačiau, nepaisant augančio įtūžio, atvykėlis suprato, kad patarimas teisingas. Nedaryk ir nesiprašyk nemalonumų - šiaip ar taip, kol nesužinosi, kas ir kaip. Beprasmiška viską pradėti nuo muštynių. Joms dar bus laiko. Atonas linktelėjo.

- Šaunuolis, - pratarė vyriškis ir nusijuokė. -
Atmink - mes visi numirsim drauge!

Likusieji nusikvatojo ir nuėjo pasiimti krepšių.
Atonas juos įsidėmės.

- Vienas patarimas, - eidamas pro jį, visai draugiškai tarstelėjo vienas iš vyrų. - Nusivilk, kaip ir mes. Karšta.

Visi išėjo, palikę naujoką vieną. Ar galima jais tikėti? Juk žinojo, kad Chtone yra moterų, tačiau kalėjime be sargybos ir ryšio su aplinkiniu pasauliu sąlygiškumai jau seniai turėjo paklusti troškinančiam karščiui. Čia turėtų viešpatauti nenormalūs papročiai - jeigu iš jo nepasišaipė.

Atonas apsidairė. Urvas apvalus, sienos nelygios, bet akivaizdžiai apdorotos. Akmuo, padengtas švytėjimu. Senų senovėje kažkokia žvalgybinė grupė ištyrinėjo šituos urvus ar bent jau pakankamą jų kiekį, kad aptiktų granatus ir nustatytų, jog išėjimo iš čia nėra. Jis susimąstė, ar oras aplink vietinis, ar jį čionai kaip nors pumpuoja: oro buvimas rodėsi veikiau dirbtinis, nei atsitiktinis reiškiny.

Tikriausiai šio siaubingo karščio ilgai ištvirti nepavyks.

Tikra krosnis-žudikė. Ko gero, yra ir vėsesnių urvų, antraip neišgyvent. Kalinys nusimetė nuo

prakaito šlapius drabužius, pasiėmė knygą ir išėjo iš urvo. Pakeliui atsargiai palytėjo sieną: ši buvo karšta, bet neliepsnojo, o žalsvos gleivės dar kelias sekundes švytėjo ant jo pirštų. Matyt, urvo karštį sukėlė ne cheminės reakcijos.

Atonas atsidūrė trumpame tunelyje. Jam sakė, jog Chtonas sudarytas iš lavos kanalų labirinto. Belaisvis suvokė, jog požeminiai koridoriai atsirado prieš daugelį metų, bet tuo sunku patikėti: tolimasis tunelio galas alsavo karščiu, o riaumojimas vis garsėjo, tarsi pirmykštės jėgos po senovei dirbtų savo darbą. Tačiau kito kelio nebuvo.

Galų gale kalinys pasiekė didelį skersinį tunelį - maždaug trijų metrų skersmens, - ir oro srautas tučtuojau įspaudė atėjūną į glotnią sieną. Vėjas uždaruose urvuose? Jis ir buvo triukšmo šaltinis; bet iš kur požemy šitoks skersvėjis? Taip, Atono žinios infernalinėje srityje akivaizdžiai nepakankamos.

Jis sukaupė jėgas ir žengė į oro srautą, leidamas tam nešti kūną tuneliu. Sienose nesimatė nieko ypatinga, išskyrus švytėjimą; tunelis kone apvalus. Ar oro erozija per aibę metų galėjo jį išrausti ir nugludinti? Chtonas rodėsi vis keistesnis ir keistesnis.

Skvarbus vėjas - dešimt metrų per sekundę, jei

ne daugiau, - maloniai vėsino lėtai žingsniuojanti kūną, iš dalies atsakydama į klausimą apie išgyvenimą. Ir kalinys tučtuojau pajuto vėjo poveikį: vandens stoka. Reikia vandens, ir kuo greičiau, kol kūnas dar visiškai neišdžiūvo. Kažkur turėtų būti žmonės ir vandens atsargos.

Viena ranka prisilaikydama sienos, Atonas lėtai judėjo į priekį, bet ūmai įsmuko į kažkokią įdubą. Vėjas nutyko, užtai sugrižo karštis; džiaugdamasis permaina, naujokas nusprendė leisti žemyn. Anga buvo mažutė, tik šiek tiek viršijanti jo ūgį, ir vedė į olą, panašią į tą, kurion jis pakliuvo pirmiausiai. Aklavietė.

Žmogus jau ketino sukti atgal, bet ūmai persigandęs suvokė, kad urve jis ne vienas. Pasigirdo murmėjimas, kažkas sukrutėjo, kažkokia figūra pakilo nuo nelygių grindų. Jinai pajudėjo kalinio link, viliojanti ir mažumą bauginanti, prikeldama atminty miglotą praeities vaizdinį; grožis ir siaubas vienu metu, pernelyg gundantys ir pernelyg skausmingi, kad galėtumei išlikti jiems abejingas. Vėjo kaukšmas, rodos, virto pikta lemiančia muzika. "Daina... - pagalvojo jis, - klaiki nutraukta daina, mirties melodija... O gal čia mano demonas, mano sukubė, su pašaipa atimanti iš manęs visa, kas žmogiška?"

Figūra prabilo moters balsu - kiek saldoku, bet kerinčiu.

- Ar nori mane pamilti? - paklausė ji.

Dabar Atonas įžiūrėjo nuogo moters kūno kontūrus. Suvokdamas savo bejėgiškumą, tarsi skydą ištiesė priekin knyga. Belaisvis nieko nenu-tuokė apie moters ketinimus, o urvo šeiminkė nubloškė knyga ir slystelėjo į belaisvio glėbį. Moteris žengė ryžtingai; šioje prieblandoje ji orientavosi kur kas geriau, nei Atonas.

- Pamilk, - pratarė ji. - Pamilk Lazą. - Jos nuogos krūtys prigludo prie atėjūno pilvo. Jis bijojo moters ir apgaulingo panašumo. Pajutęs, kaip įsi-tempė jos kūnas, Atonas atšoko atgal. Moters ranka švystelėjo iš apačios į viršų: kumštyje sugniaužtas aštrus akmuo nežymiai čirkstelėjo per skruostą. Nepraėjo nė valanda, o jį užpuolė jau du kartus.

- Tuomet mirk, niekše! - suriko jinai. - Mirk, mirk...

Ji paspringo, užsikosėjo ir nubėgo link tolimosios sienos, kur susirietė į virpantį kamuolį. Atonas tebegirdėjo iškreiptą kuždesį: "Mirk, mirk..." Nejaugi moteris ketino jį nužudyti?...

Pastabos

- 1) Atonas pavardę Wordsworth išgirdo kaip Words-Earth.
- 2) Mignon (pranc., angl.) - rezeta.
- 3) Minion (angl.) taip pat reiškia "favoritas", "numylėtinis".